ISSN 2617-5932

УНІВЕРСИТЕТ ДЕРЖАВНОЇ ФІСКАЛЬНОЇ СЛУЖБИ УКРАЇНИ

ЕКОНОМІЧНИЙ ВІСНИК

ВИПУСК 7 2021

СЕРІЯ: ФІНАНСИ, ОБЛІК, ОПОДАТКУВАННЯ

- ЭКОНОМИЧЕСКИЙ ВЕСТНИК. СЕРИЯ: ФИНАНСЫ, УЧЕТ, НАЛОГООБЛОЖЕНИЕ
- ECONOMIC HERALD. SERIES: FINANCE, ACCOUNTING, TAXATION
- UNIVERSITY OF STATE FISCAL SERVICE OF UKRAINE

Випуск 7 2021

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ

Головний редактор:
ШЕВЧУК ОЛЕГ АНАТОЛІЙОВИЧ, д.е.н., професор, УДФСУ (Україна)
Заступники головного редактора:
МАЦЕЛЮХ НАТАЛІЯ ПЕТРІВНА, д.е.н., професор, УДФСУ (Україна)
ОНИШКО СВІТЛАНА ВАСИЛІВНА, д.е.н., професор, УДФСУ (Україна)
Відповідальний секретар:
ДРУЖИНСЬКА НАТАЛІЯ СЕРГІЇВНА, к.е.н., УДФСУ (Україна)
Редакційна колегія:
АЛЕЙНІКОВА ОЛЕНА ВОЛОДИМИРІВНА, д.н. держ. упр., професор, ДЗВО «Університет менеджменту освіти» (Україна)
АНДРУЩЕНКО ВОЛОДИМИР ЛЕОНІДОВИЧ, д.е.н., професор, УДФСУ (Україна)
БЕЛІНСЬКА ЯНІНА ВАСИЛІВНА, д.е.н., професор, УДФСУ (Україна)
БЕРЕСЛАВСЬКА ОЛЕНА ІВАНІВНА, д.е.н., професор, УДФСУ (Україна)
БОЯРКО ІРИНА МИКОЛАЇВНА, д.е.н., доцент, ДВНЗ «Університет банківської справи» (Україна)
ГУРОЧКІНА ВІКТОРІЯ ВІКТОРІВНА, д.е.н., доцент, УДФСУ (Україна)
ДІДЕНКО НІНА ГРИГОРІВНА, д.н. держ. упр., професор, Національний університет охорони здоров'я імені П.Л.Шупика (Україна)
ДУБИЧ КЛАВДІЯ ВАСИЛІВНА, д.н. держ. упр., професор, Національний університет охорони здоров'я імені П.Л.Шупика (Україна)
ДЯЧЕНКО СВІТЛАНА АНАТОЛІЇВНА, д.н. держ. упр., Національна академія державного управління при Президентові України (Україна)
ЗАЛІЗКО ВАСИЛЬ ДМИТРОВИЧ, доктор економічних наук, професор, Київський національний університет імені Тараса Шевченка (Україна)
ІЛЬЇН ВАЛЕРІЙ ЮРІЙОВИЧ, д.е.н., професор, УДФСУ (Україна)
КАРПЕНКО ЛІДІЯ МИКОЛАЇВНА, д.е.н., професор, Одеський регіональний інститут державного управління Національної академії державного управління при Президентові України (Україна)
КАРТАШОВ ЄВГЕН ГРИГОРОВИЧ, д.н. держ. упр., доцент, ДЗВО «Університет менеджменту освіти» (Україна)
КОВАЛЕНКО ЮЛІЯ МИХАЙЛІВНА, д.е.н., професор, УДФСУ (Україна)
КОЖИНА АЛЛА ВАСИЛІВНА, к.н. держ. упр., доцент, Національна академія державного управління при Президентові України (Україна)
КОЛЯДА ТЕТЯНА АНАТОЛІЇВНА, к.е.н., с.н.с., доцент, УДФСУ (Україна)
КРАЄВСЬКИЙ ВОЛОДИМИР МИКОЛАЙОВИЧ, д.е.н., професор, УДФСУ (Україна)
ЛІСОВИЙ АНДРІЙ ВАСИЛЬОВИЧ, д.е.н., професор, УДФСУ (Україна)
МАРТИНЕНКО ВАЛЕНТИНА ВІТАЛІЇВНА, д.е.н., доцент, УДФСУ (Україна)
МЕЛЬНИК ВІКТОР МИКОЛАЙОВИЧ, д.е.н., професор, Державна освітня установа «Навчально-методичний центр з питань якості освіти» (Україна)
ОЛЕШКО АННА АНАТОЛІЇВНА, д.е.н., професор, Київський національний університет технологій та дизайну (Україна)
ОСМЯТЧЕНКО ВОЛОДИМИР ОЛЕКСАНДРОВИЧ, д.е.н., професор, УДФСУ (Україна)
ПАСІЧНИК ЮРІЙ ВАСИЛЬОВИЧ, д.е.н., професор, ННЦ «Інститут аграрної економіки» (Україна)
ПАШКО ПАВЛО ВОЛОДИМИРОВИЧ, д.е.н., професор, УДФСУ (Україна)
ПЕТРУХА СЕРГІЙ ВАЛЕРІЙОВИЧ, к.е.н., доцент, ВНЗ «Університет економіки та права «КРОК» (Україна)
ПИЛИПІВ ВІТАЛІЙ ВОЛОДИМИРОВИЧ, д.е.н., професор, ДВНЗ «КНЕУ ім. В.Гетьмана» (Україна)
РІППА СЕРГІЙ ПЕТРОВИЧ, д.е.н., професор, ДВНЗ «КНЕУ ім. В.Гетьмана» (Україна)
СТЕЖКО НАДІЯ ВОЛОДИМИРІВНА, д.е.н., доцент, УДФСУ (Україна)
СУНЦОВА ОЛЕСЯ ОЛЕКСАНДРІВНА, д.е.н., професор, УДФСУ (Україна)
ТКАЧЕНКО НАТАЛІЯ ВОЛОДИМИРІВНА, д.е.н., професор, Київський національний університет імені Тараса Шевченка (Україна)
ТКАЧОВА НАТАЛІЯ МИКОЛАЇВНА, д.н. держ. упр., професор, Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського» (Україна)
ШВАБІЙ КОСТЯНТИН ІВАНОВИЧ, д.е.н., професор, УДФСУ (Україна)
АМІТ КУМАР, доктор філософії, MBA, M. Com, доцент, Інтегральний університет, Лакхнау (Індія);
АННЕЛЕНА ЛОББ, доктор філософії, доцент, Гарвардський університет (США)
ВАРАДАРАДЖ АРАВАМУДХАН, доктор філософії, MBA, MPHIL, професор Аллайанської школи бізнесу, Університет Аллайанс (Індія)
ГЕЧІБАЯ БАДРІ, д.е.н., професор, Національний інститут економічних досліджень (Грузія)
ГОЗОРА ВЛАДІМІР, доктор філософії, габілітований доктор, професор, МБА, Університет економіки і державного управління в Братиславі (Словаччина)
ГОРАЛ ЮСТИНА, доктор філософії, доцент, Варшавська школа економіки (Польща)
ДЖВІГОЛ-БАРОШ М., доктор філософії, доцент, Сілезька політехніка (Польща)
ІРІЗАРРІ РАФАЕЛЬ, доктор наук, професор, Гарвардський університет (США)
ІСКАНДАР МУДА, доктор філософії, Університет Північної Суматри (Індонезія);
МИСКЕВИЧ РАДОСЛАВ, доктор філософії, доцент, Сілезька політехніка (Польща)
МОХД ЗАЇНІ АБД КАРИМ, доктор філософії, професор Університету Утара (Малайзія)
НОВАК ДАРІУШ, габілітований доктор, професор, Познанський економічний університет (Польща)
САФВАН АЛЬ САЛИМ, доктор філософії, професор, Технологічний університет Акаби (Йорданія);
СИПКО ЮРАЙ, доктор філософії, професор, МБА, Інститут економічних досліджень (Словаччина)
ЦИКЛАШВІЛІ НАТЕЛА, д.е.н., професор, Батумський державний університет імені Шота Руставелі (Грузія)

ВИМОГИ ДО РУКОПИСУ

ПОДАННЯ МАТЕРІАЛІВ

До друку приймаються статті українською, російською та англійською мовами, що відповідають тематиці видання й містять наукові результати, не опубліковані раніше.

Матеріали подаються в роздрукованому вигляді на адресу журналу та надсилаються в електронному вигляді на e-mail: **ekonvisnik@nusta.edu.ua**

СУПРОВІДНІ ДОКУМЕНТИ

1. Рекомендація статті до друку (для авторів без наукового ступеня) підписана фахівцем з науковим ступенем і завірена підписом та печаткою установи, яка є зовнішньою щодо Університету ДФС України, та установи, де працює автор (автори) статті.

2. Відомості про автора:

– прізвище, ім'я, по батькові (повністю) українською, російською та англійською мовами;
– посада;
– назва установи/навчального закладу;
– науковий ступінь;
– вчене звання; контактні телефони автора;
– e-mail;
– поштова адреса.

СТРУКТУРА ПУБЛІКАЦІЇ

Наукові статті, що подаються до журналу, повинні обов'язково містити такі неодмінні елементи:

1. Індекс УДК (на початку статті ліворуч, напівжирним шрифтом).
2. Прізвище та ініціали автора(-ів) (праворуч, напівжирним шрифтом українською мовою).
3. Науковий ступінь, вчене звання, посада та місце роботи (повністю) (українською, російською та англійською мовами).
4. E-mail автора(-ів).
5. ORCID ID автора(-ів).
6. Назва статті українською, російською та англійською мовами.
7. Стаття: 1) формулювання мети статті (постановка завдання); 2) постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок з важливими науковими чи практичними завданнями; 3) аналіз останніх досліджень і публікацій, в яких започатковано розв'язання цієї проблеми та на які спирається автор. Важливо виділити невирішені частини загальної проблеми, які саме досліджуються у статті; 4) виклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням здобутих наукових результатів; 5) висновки з цього дослідження і подальші перспективи в цьому напрямі.
8. Список використаних джерел та його транслітерація (References) в алфавітному порядку.
9. Анотація до статті: прізвище та ініціали автора(-ів) (українською, російською та англійською мовами) та текст анотації українською, російською та англійською мовами: мовою статті – не менш 500 знаків; англійською чи українською (якщо стаття написана не цими мовами) – не менше 1800 знаків, включаючи ключові слова.
10. Ключові слова українською, російською та англійською мовами (5–7 слів або словосполучень).

КОМП'ЮТЕРНИЙ НАБІР

Загальний обсяг статі не повинен перевищувати 15 сторінок машинописного тексту.
Стаття подається у форматі MS Word 97-2003 (*.doc) або (*.rtf); поля по 20 мм; шрифт – Times New Roman; кегель – 14; інтервал – 1,5; відступ – 1,25.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

Бібліографічний опис списку використаних джерел оформляється за правилами Національного стандарту України ДСТУ 8302:2015 «Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання». References - транслітерований список цих же джерел, оформляється в стилі APA (American Psychological Association Style). Транслітерацію слід здійснювати відповідно до правил, прописаних у Постанові КМУ від 27 січня 2010 р. № 55 «Про впорядкування транслітерації українського алфавіту латиницею».

ТАБЛИЦІ, СХЕМИ, МАЛЮНКИ

1. Таблиці, схеми, малюнки повинні мати посилання за текстом, бути пронумеровані, мати заголовок (назву, підпис) та посилання на джерело.
2. Ілюстративний матеріал має бути компактним та мати чітке зображення; написи на ілюстраціях і підписи до них мають бути подані мовою статті.
3. Формули подають за допомогою вбудованого редактора формул MS Equation. Формули повинні бути пронумеровані.

ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ АВТОРА

Відповідальність за зміст статті несе автор.
1. Автор зобов'язаний ретельно вичитати рукопис і підписати його на останній сторінці. Редакційна колегія може скорочувати й редагувати матеріал за погодженням з автором.
2. Автор підтверджує, що матеріал статті є виключно власним оригінальним дослідженням, оформлений із дотриманням правил цитування та посилань.
3. Автор підтверджує, що в матеріалах статті не містяться відомості, заборонені до опублікування.
4. Автор підтверджує, що надані до друку матеріали раніше не публікувались в інших виданнях та містять достовірну інформацію.

РОЗМІЩЕННЯ МАТЕРІАЛІВ

Повнотекстові версії номерів журналу представлені:
– на сайті УДФСУ за адресою: **www.nusta.edu.ua;**
– на сайті Наукового журналу «Економічний вісник. Серія: фінанси, облік, оподаткування» за адресою: **http://ojs.nusta.edu.ua/index.php/ojs1/index;**
– на платформі «Наукова періодика України» в Національній бібліотеці України імені В.І. Вернадського НАН України за адресою: **www.irbis-nbuv.gov.ua**

УНІВЕРСИТЕТ ДЕРЖАВНОЇ ФІСКАЛЬНОЇ СЛУЖБИ УКРАЇНИ (УДФСУ)

ЕКОНОМІЧНИЙ ВІСНИК

СЕРІЯ: ФІНАНСИ, ОБЛІК ОПОДАТКУВАННЯ
ВИПУСК 7 2021

Журнал внесено до Переліку наукових фахових видань України в галузі економічних наук (категорія «Б»)
Наказом МОН України від 15.10.2019 р. № 1301

Засновник, видавець та виготовлювач Університет державної фіскальної служби України

Заснований у 2017 р.,
є правонаступником Наукового вісника Національного університету державної податкової служби України (економіка, право)

Адреса редакції та видавця:
Україна, 08201, м. Ірпінь,
вул. Університетська, 31,
Університет ДФС України
e-mail: ekonvisnik@nusta.edu.ua

Рекомендовано до друку Вченою радою Університету ДФС України (протокол № 5 від 26.04.2021)

Свідоцтво про державну реєстрацію друкованого засобу масової інформації (Серія КВ №22277-12177Р від 02.08.2016)

У разі передруку матеріалів посилання на журнал «Економічний вісник. Серія: фінанси, облік, оподаткування» обов'язкове

Виходить у міру накопичення матеріалу

© Університет ДФС України, 2021

Рецензування статей здійснено членами редакційної колегії

Відповідальний за випуск
Дружинська Н. С., к.е.н.

Над випуском працювали:
Редактор, коректор
Грабарчук М., М.Чорна А.І.
Технічне редагування та комп'ютерне верстання
Лисенко О. В.
Дизайн
Маншилін М. Ю.

Підп. до друку 28.05.2021.

Формат 75 × 108/16.
Ум.-друк. арк. 9,2.
Обл.-вид. арк. 9,8.
Тираж 300 пр. Зам. № 982

Видавець і виготовлювач
Університет державної фіскальної служби України
вул. Університетська, 31,
м. Ірпінь, Київська обл., 08201

Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до Державного реєстру видавців, виготовлювачів і розповсюджувачів видавничої продукції Серія ДК № 5104 від 20.05.2016

Університет державної фіскальної служби України запрошує здобувачів наукового ступеня доктора/кандидата наук до таких спеціалізованих вчених рад:

1. Наказом МОН України від 28.12.2019 № 1643 (зі змінами та доповненнями від 05.04.2021 № 420)
«Про затвердження рішень Атестаційної колегії Міністерства щодо діяльності спеціалізованих вчених рад від 16 грудня 2019 року»
утворено спеціалізовану вчену раду Д 27.855.01 з правом прийняття до розгляду та проведення захисту дисертацій на здобуття наукового ступеня доктора (кандидата) економічних наук за спеціальностями 08.00.03 «Економіка та управління національним господарством» та 08.00.08 «Гроші, фінанси і кредит».
Голова ради:
Шевчук Олег Анатолійович,
д.е.н., професор, Університет державної фіскальної служби України, спеціальність 08.00.08.
Заступник голови:
Береславська Олена Іванівна,
д.е.н., професор, завідувач кафедри банківської справи та фінансового моніторингу, Університет державної фіскальної служби України, спеціальність 08.00.08.
Учений секретар:
Онишко Світлана Василівна,
д.е.н., професор, заслужений діяч науки і техніки України, завідувач кафедри фінансових ринків, Університет державної фіскальної служби України, спеціальність 08.00.08.

2. Наказом МОН від 16 липня 2018 року № 775
«Про затвердження рішень Атестаційної колегії Міністерства щодо діяльності спеціалізованих вчених рад від 05 липня 2018 року»
утворено спеціалізовану вчену раду Д 27.855.02 з правом прийняття до розгляду та проведення захисту дисертацій на здобуття наукового ступеня доктора (кандидата) юридичних наук за спеціальністю 12.00.07 «Адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право».
Голова ради:
Білоус Віктор Тарасович,
д.ю.н., професор, заслужений юрист України, професор кафедри фінансового права, Університет державної фіскальної служби України.
Заступник голови:
Касьяненко Любов Михайлівна,
д.ю.н., професор, професор кафедри фінансового права, Університет державної фіскальної служби України.
Учений секретар:
Мацелик Тетяна Олександрівна,
д.ю.н., професор, професор кафедри фінансового права,
Університет державної фіскальної служби України.

3. Наказом МОН від 24 травня 2018 року № 527
«Про затвердження рішень Атестаційної колегії Міністерства щодо діяльності спеціалізованих вчених рад від 16 травня 2018 року»
утворено спеціалізовану вчену раду Д 27.855.03 з правом прийняття до розгляду та проведення захисту дисертацій на здобуття наукового ступеня доктора (кандидата) юридичних наук за спеціальностями 12.00.08 «Кримінальне право та кримінологія; кримінально-виконавче право» та 12.00.09 «Кримінальний процес і криміналістика; судова експертиза; оперативно-розшукова діяльність».
Голова ради:
Топчій Василь Васильович,
д.ю.н., професор, заслужений юрист України, директор навчально-наукового інституту права, Університет державної фіскальної служби України, спеціальність 12.00.09.
Заступник голови:
Дідківська Галина Василівна, д.ю.н., доцент, професор кафедри кримінального права та кримінології, Університет державної фіскальної служби України, спеціальність 12.00.08.
Учений секретар:
Грицюк Ігор Васильович,
к.ю.н., доцент, доцент кафедри кримінального процесу та криміналістики, Університет державної фіскальної служби України, спеціальність 12.00.09.

АСПІРАНТУРА

Університет державної фіскальної служби України відповідно до ліцензії, в межах ліцензованого обсягу оголошує прийом до аспірантури (ад'юнктури) для здобуття ступеня доктора філософії за очною та заочною формами навчання.

Шифр та найменування галузей знань	Код та найменування спеціальностей
05 Соціальні та поведінкові науки	051 Економіка
07 Управління та адміністрування	071 Облік і оподаткування
07 Управління та адміністрування	072 Фінанси, банківська справа та страхування
08 Право	081 Право
28 Публічне управління та адміністрування	281 Публічне управління та адміністрування

До аспірантури (ад'юнктури) Університету приймаються громадяни України, іноземці, а також особи без громадянства, які проживають на території України на законних підставах, які здобули ступінь магістра (освітньо-кваліфікаційний рівень спеціаліста) та виявили бажання здобути ступінь доктора філософії.

Прийом до аспірантури (ад'юнктури) Університету здійснюється на конкурсній основі незалежно від джерел фінансування навчання. Не допускається вступ поза конкурсом для здобуття ступеня доктора філософії.

Підготовка здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії в аспірантурі (ад'юнктурі) Університету здійснюється за очною (денною) формою навчання за рахунок коштів державного бюджету або за рахунок коштів юридичних та фізичних осіб.

За заочною формою навчання підготовка здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії здійснюється виключно за рахунок коштів юридичних та фізичних осіб.

Термін навчання в аспірантурі не перевищує чотирьох років.

Прийом до аспірантури (ад'юнктури) Університету проводиться за конкурсом у такі терміни:

– подання заяв про допуск до участі у конкурсі – з 2 серпня до 16 серпня 2021 року;
– вступні випробування – з 25 серпня до 6 вересня 2021 року;
– конкурсне зарахування – до 15 вересня 2021;
– початок навчання – з 1 жовтня 2021 року.

ДОКТОРАНТУРА

Університет державної фіскальної служби України оголошує прийом до докторантури для здобуття ступеня доктора наук за очною (денною) формою навчання.

Шифр та найменування галузей знань	Код та найменування спеціальностей
05 Соціальні та поведінкові науки	051 Економіка
07 Управління та адміністрування	072 Фінанси, банківська справа та страхування
08 Право	081 Право

Прийом до докторантури Університету здійснюється з урахуванням наукових досягнень за обраною спеціальністю відповідно до встановлених вимог.

До докторантури Університету приймаються особи, які мають ступінь доктора філософії (кандидата наук), наукові здобутки та опубліковані праці з обраної спеціальності (зокрема, публікації в міжнародних реферованих журналах, індексованих наукометричних базах, згідно з вимогами до рівня наукової кваліфікації осіб, які здобувають наукові ступені) і які мають наукові результати, що потребують завершення або оформлення у вигляді дисертації, монографії чи наукової доповіді за сукупністю статей.

Нормативний строк підготовки доктора наук у докторантурі два роки.
Строк прийому заяв і документів – з 10 травня до 31 травня 2021 року.
Термін зарахування – до 1 жовтня 2021 року.
Початок підготовки в докторантурі – з 1 жовтня 2021 року.

УНІВЕРСИТЕТ ДЕРЖАВНОЇ ФІСКАЛЬНОЇ СЛУЖБИ УКРАЇНИ

ЕКОНОМІЧНИЙ ВІСНИК

СЕРІЯ: ФІНАНСИ, ОБЛІК, ОПОДАТКУВАННЯ

Науковий фаховий журнал

Випуск 7

Ірпінь ● УДФСУ ● 2021

ISSN 2617-5932
УДК 330(05)

Засновник, видавець: Університет державної фіскальної служби України

Заснований 2017 року, є правонаступником Наукового вісника Національного університету державної податкової служби України (економіка, право)

Продовжуване видання (виходить у міру накопичення матеріалу)

Мови видання: українська, російська, англійська

Свідоцтво про Державну реєстрацію друкованого засобу масової інформації Серія КВ 22277-12177 Р від 02.08.2016

Рекомендовано до друку рішенням Вченої ради Університету державної фіскальної служби України (протокол № 5 від 26.04.2021)

Журнал внесено до Переліку наукових фахових видань України (категорія Б) в галузі економічних наук наказом МОН України від 15.10.2019 № 1301

Редакційна колегія: *О. А. Шевчук*, д.е.н., професор (головн. ред.); *Н. П. Мацелюх*, д.е.н., професор (заст. головн. ред.); *С. В. Онишко*, д.е.н., професор (заст. головн. ред.); *Н. С. Дружинська*, к.е.н. (відп. секр.); *О. В. Алейнікова*, д.н. держ. упр., професор; *В. Л. Андрущенко*, д.е.н., професор; *Я. В. Белінська*, д.е.н., професор; *О. І. Береславська*, д.е.н., професор; *І. М. Боярко*, д.е.н., професор; *В. В. Гурочкіна*, д.е.н., доцент; *Н. Г. Діденко*, д.н. держ. упр., професор; *К. В. Дубич*, д.н. держ. упр., професор; *С. А. Дяченко*, д.н. держ. упр.; *В. Д. Залізко*, д.е.н., професор; *В. Ю. Ільїн*, д.е.н., професор; *Л. М. Карпенко*, д.е.н., професор; *Є. Г. Карташов*, д.н. держ. упр., доцент; *Ю. М. Коваленко*, д.е.н., професор; *А. В. Кожина*, к.н. держ. упр., доцент; *Т. А. Коляда*, к.е.н., с.н.с., доцент; *В. М. Краєвський*, д.е.н., професор; *А. В. Лісовий*, д.е.н., професор; *В. В. Мартиненко*, д.е.н., доцент; *В. М. Мельник*, д.е.н., професор; *А. А. Олешко*, д.е.н., професор; *В. О. Осмятченко*, д.е.н., професор; *Ю. В. Пасічник*, д.е.н., професор; *П. В. Пашко*, д.е.н., професор; *С. В. Петруха*, к.е.н., доцент; *В. В. Пилипів*, д.е.н., професор; *С. П. Піппа*, д.е.н., професор; *Н. В. Стежко*, д.е.н., професор; *О. О. Сунцова*, д.е.н., професор; *Н. В. Ткаченко*, д.е.н., професор; *Н. М. Ткачова*, д.н. держ. упр., професор; *К. І. Швабій*, д.е.н., професор; *Амітт Кумар*, доктор філософії, MBA, M. Com, доцент; *Аннелена Лобб*, доктор філософії, доцент; *Варадарадж Аравамудхан*, доктор філософії, MBA, MPHIL, професор; *Гечібая Бадрі*, д.е.н., професор; *Гозора Владімір*, доктор філософії, габілітований доктор, професор, MBA; *Горал Юстина*, доктор філософії, доцент; *Джвіголь-Барош М.*, доктор філософії, доцент; *Рафаель Ірізаррі*, доктор наук, професор; *Іскандар Муда*, доктор філософії, SE, M.Si, Ak, CA, CSRS, CPA; *Мискевич Радослав*, доктор філософії, доцент; *Мохд Заїні Абд Карим*, доктор філософії, професор; *Новак Даріуш*, габілітований доктор, професор; *Сафван Аль Салим*, доктор філософії, професор; *Сипко Юрай*, доктор філософії, професор, MBA; *Натела Циклашвілі*, д.е.н., професор.

Економічний вісник. Серія: фінанси, облік, оподаткування : науковий фаховий журнал / редкол. : О. А. Шевчук (головн. ред.) та ін. – Ірпінь : Університет державної фіскальної служби України, 2021. – Випуск 7. – 220 с.

У виданні вміщені наукові статті, присвячені актуальним проблемам економіки.

Науковий журнал започатковано з метою опублікування результатів наукових досліджень з питань теорії і практики фінансів, бухгалтерського обліку, оподаткування та інших напрямів економічної науки.

Для науковців, викладачів, аспірантів, студентів та всіх, хто цікавиться науковими дослідженнями у сфері економіки.

Розміщений на відкритій інформаційній платформі OJS Університету державної фіскальної служби України.

Науковим статтям, опублікованим у журналі, присвоюється індекс DOI (Digital Object Identifier) – ідентифікатор цифрового об'єкта.

Журнал розміщено в профільних міжнародних наукометричних базах даних, репозитаріях та пошукових системах: Index Copernicus, Crossref, Google Scholar, International Institute of Organized Research (I2OR), International Scientific Indexing (ISI), Advanced Science Index (ASI), CiteFactor, J-Gate, EuroPub, Bielefeld Academic Search Engine (BASE), Open Ukrainian Citation Index (OUCI), НБУВ.

Редакція журналу веде систематичну роботу щодо включення наукового фахового видання до міжнародних електронних бібліотек, каталогів та наукометричних баз даних з метою входження у світовий науковий інформаційний простір, підвищення рейтингу журналу та індексів цитування його авторів. Наразі редколегія провадить роботу щодо входження журналу у Scopus та Web of Science.

Адреса редакції:
вул. Університетська, 31,
м. Ірпінь, Київська обл., 08205, Україна
E-mail: ekonvisnik@nusta.edu.ua

Під час посилання на матеріали наукового журналу «Економічний вісник. Серія: фінанси, облік, оподаткування» потрібно використовувати транслітеровану назву «Ekonomichnyi Visnyk. Seriia: Finansy, Oblik, Opodatkuvannia» або «Economic Herald. Series: Finance, Accounting, Taxation».

© Університет державної фіскальної служби України, 2021

УНИВЕРСИТЕТ ГОСУДАРСТВЕННОЙ ФИСКАЛЬНОЙ СЛУЖБЫ УКРАИНЫ

ЭКОНОМИЧЕСКИЙ ВЕСТНИК

СЕРИЯ: ФИНАНСЫ, УЧЕТ, НАЛОГООБЛОЖЕНИЕ

Научный специализированный журнал

Выпуск 7

Ирпень • УГФСУ • 2021

ISSN 2617-5932
УДК 330(05)

Основатель, издатель: Университет государственной фискальной службы Украины

Основан в 2017 году, правопреемник Научного вестника Национального университета государственной налоговой службы Украины (экономика, право)

Продолжаемое издание (выходит по мере накопления материала)

Языки издания: украинский, русский, английский

Свидетельство о Государственной регистрации печатного средства массовой информации Серия КВ 22277-12177 Р от 02.08.2016

Рекомендовано к печати решением Ученого совета Университета государственной фискальной службы Украины (протокол № 5 от 26.04.2021)

Журнал включен в Перечень научных специализированных изданий Украины (категория Б) в отрасли экономических наук приказом МОН Украины от 15.10.2019 № 1301

Редакционная коллегия: *О. А. Шевчук*, д.э.н., профессор (главн. ред.); *Н. П. Мацелюх*, д.э.н., профессор (зам. главн. ред.); *С. В. Онышко*, д.э.н., профессор (зам. главн. ред.); *Н. С. Дружинская*, к.э.н. (отв. секр.); *Е. В. Алейникова*, д.н. по гос. управл., профессор; *В. Л. Андрущенко*, д.э.н., профессор; *Я. В. Белинська*, д.э.н., профессор; *Е. И. Береславская*, д.э.н., профессор; *И. Н. Боярко*, д.э.н., профессор; *В. В. Гурочкина*, д.э.н., доцент; *Н. Г. Диденко*, д.н. по гос. управл., профессор; *К. В. Дубич*, д.н. по гос. управл., профессор; *С. А. Дяченко*, д.н. по гос. управл.; *В. Д. Зализко*, д.э.н., профессор; *В. Ю. Ильин*, д.э.н., профессор; *Л. Н. Карпенко*, д.э.н., профессор; *Е. Г. Карташов*, д.н. по гос. управл., доцент; *Ю. М. Коваленко*, д.э.н., профессор; *А. В. Кожина*, к.н. по гос. управл., доцент; *Т. А. Коляда*, к.э.н., с.н.с., доцент; *В. Н. Краевский*, д.э.н., профессор; *А. В. Лисовый*, д.э.н., профессор; *В. В. Мартыненко*, д.э.н., доцент; *В. Н. Мельник*, д.э.н., профессор; *А. А. Олешко*, д.э.н., профессор; *В. А. Осмятченко*, д.э.н., профессор; *Ю. В. Пасичник*, д.э.н., профессор; *П. В. Пашко*, д.э.н., профессор; *С. В. Петруха*, к.э.н., доцент; *В. В. Пылыпив*, д.э.н., профессор; *С. П. Риппа*, д.э.н., профессор; *Н. В. Стежко*, д.э.н., профессор; *А. А. Сунцова*, д.э.н., профессор; *Н. В. Ткаченко*, д.э.н., профессор; *Н. Н. Ткачева*, д.н. по гос. управл., профессор; *К. И. Швабий*, д.э.н., профессор; *Аміт Кумар*, доктор философии, MBA, M. Com, доцент; *Аннелена Лобб*, доктор философии, доцент; *Варадарадж Аравамудхан*, доктор философии, MBA, MPHIL, профессор; *Гечібая Бадрі*, д.э.н., профессор; *Гозора Владимир*, доктор философии, хабилитированный доктор, профессор, MBA; *Горал Юстина*, доктор философии, доцент; *Джвигол-Барош М.*, доктор философии, доцент; *Рафаэль Иризарри*, доктор наук, профессор; *Искандар Муда*, доктор философии, SE, M.Si, Ak, CA, CSRS, CPA; *Мискевич Радослав*, доктор философии, доцент; *Мохд Заини Абд Карим*, доктор философии, профессор; *Новак Дариуш*, хабилитированный доктор, профессор; *Сафван Аль Салим*, доктор философии, профессор; *Сипко Юрай*, доктор философии, профессор, MBA; *Натела Циклашвили*, д.э.н., профессор.

Экономический вестник. Серия: финансы, учет, налогообложение : научный специализированный журнал / редкол. : О. А. Шевчук (главн. ред.) и др. – Ирпень : Университет государственной фискальной службы Украины, 2021. – Выпуск 7. – 220 с.

Издание вмещает научные статьи, посвященные актуальным проблемам экономики.

Научный журнал основан с целью опубликования результатов научных исследований по вопросам теории и практики финансов, бухгалтерского учета, налогообложения и других направлений экономической науки.

Для научных работников, преподавателей, аспирантов, студентов и всех, кто интересуется научными исследованиями в сфере экономики.

Размещен на открытой информационной платформе OJS Университета государственной фискальной службы Украины.

Научным статьям, опубликованным в журнале, присваивается индекс DOI (Digital Object Identifier) – идентификатор цифрового объекта.

Журнал размещен в профильных международных наукометрических базах данных, репозитариях и поисковых системах: Index Copernicus, Crossref, Google Scholar, International Institute of Organized Research (I2OR), International Scientific Indexing (ISI), Advanced Science Index (ASI), CiteFactor, J-Gate, EuroPub, Bielefeld Academic Search Engine (BASE), Open Ukrainian Citation Index (OUCI), НБУВ.

Редакция журнала ведет систематическую работу по включению научного издания в международные электронные библиотеки, каталоги и наукометрические базы данных с целью вхождения в мировое научное информационное пространство, повышения рейтинга журнала и индексов цитирования его авторов. Сейчас редколлегия проводит работу по вхождению журнала в Scopus и Web of Science.

Адрес редакции:
ул. Университетская, 31
г. Ирпень, Киевская обл., 08205, Украина
E-mail: ekonvisnik@nusta.edu.ua

Во время ссылки на материалы научного журнала «Экономический вестник. Серия: финансы, учет, налогообложение» нужно использовать транслитерируемое название «Ekonomichnyi Visnyk. Seriia: Finansy, Oblik, Opodatkuvannia» или «Economic Herald. Series: Finance, Accounting, Taxation».

© Университет государственной фискальной службы Украины, 2021

UNIVERSITY OF THE STATE FISCAL SERVICE OF UKRAINE

ECONOMIC HERALD

SERIES: FINANCE, ACCOUNTING, TAXATION

The Scientific Professional Journal

Issue 7

Irpin ● USFSU ● 2021

ISSN 2617-5932
UDC 330(05)

Founder, publisher and manufacturer: University of the State Fiscal Service of Ukraine
The scientifi c journal was founded in 2017. The journal is the successor of the journal Scientific Bulletin of the National University of State Tax Service of Ukraine (Economics, Law)
Continued edition (released with the accumulation of material)
Language of publication: Ukrainian, Russian, English
The certificate of state registration of the print mass media: KB 22277-12177 P, 02.08.2016
Recommended for printing and Internet distribution by the decision of the Academic Council of University of the SFS of Ukraine (Protocol № 5, 26.04.2021)
The journal is licensed as academic, professional journal (category B) in all economic sciences (Decree of Ministry of Education and Science of Ukraine: № 1301, issued 15.10.2019)

Editorial Board: *Oleg Shevchuk*, Doctor of Economics, Professor (Editor-in-chief); *Svitlana Onyshko*, Doctor of Economics, Professor (deputy Ed.); *Nataliia Matseliukh*, Doctor of Economics, Professor (deputy Ed.); *Nataliia Druzhynska*, Ph.D. in Economics (resp. secr.); *Olena Aleinikova*, Doctor of Science in Public Administration, Professor; *Volodymyr Andruschchenko*, Doctor of Economics, Professor; *Yanina Belinska*, Doctor of Economics, Professor; *Olena Bereslavska*, Doctor of Economics, Professor; *Iryna Boiarko*, Doctor of Economics, Associate Professor; *Viktoriya Hurochkina*, Doctor of Economics, Associate Professor; *Nina Didenko*, Doctor of Science in Public Administration, Professor; *Klavdia Dubych*, Doctor of Science in Public Administration, Professor; *Svitlana Diachenko*, Doctor of Science in Public Administration; *Vasily Zalizko*, Doctor of Economics, Professor; *Valerij Ilin*, Doctor of Economics, Professor; *Lidiia Karpenko*, Doctor of Economics, Professor; *Evgen Kartashov*, Doctor of Science in Public Administration, Associate Professor; *Yuliia Kovalenko*, Doctor of Economics, Professor; *Alla Kozhyna*, Candidate of Science in Public Administration, Associate Professor; *Tetiana Koliada*, Ph.D. in Economics, Associate Professor; *Volodymyr Kraevsky*, Doctor of Economics, Professor; Andrii Lisovyi, Doctor of Economics, Professor; Valentyna Martynenko, Doctor of Economics, Associate professor; *Viktor Melnyk*, Doctor of Economics, Professor; *Anna Oleshko*, Doctor of Economics, Professor; *Volodymyr Osmiatchenko*, Doctor of Economics, Professor; *Yurii Pasichnyk*, Doctor of Economics, Professor; *Pavlo Pashko*, Doctor of Economics, Professor; *Serhiy Petrukha*, Ph.D. in Economics, Associate Professor; *Vitalii Pylypiv*, Doctor of Economics, Professor; *Serhii Rippa*, Doctor of Economics, Professor; *Nadiia Stezhko*, Doctor of Economics, Professor; *Olesia Suntsova*, Doctor of Economics, Professor; *Nataliia Tkachenko*, Doctor of Economics, Professor; *Nataliia Tkachova*, Doctor of Science in Public Administration, Professor; *Kostiantyn Shvabii*, Doctor of Economics, Professor; Amit Kumar, PhD., MBA (Financnce), M.Com, Assistant Professor; Annelena Lobb, PhD, Associate Professor; *Badri Gechbaia*, Doctor of Economic, Professor; *Varadaraj Aravamudhan*, Ph.D, MBA, MPHIL, Professor; *Gozora Vladimir*, Dr.h.c. prof. mpx.h.c. prof. Ing. PhD., MBA; *Góral Justyna*, PhD, Assistant Professor; *Dźwigoł-Barosz Mariola*, Ph.D., Associate Professor; *Rafael Irizarry*, DrC, Professor of statistics; *Iskandar Muda*, Ph.D, SE, M.Si, Ak, CA, CSRS, CPA; *Miśkiewicz Radosław*, Ph.D., Associate Professor; *Mohd Zaini Abd Karim*, PhD, Professor; *Nowak Dariusz*, Dr hab., Professor UEP; *Safwan Al Salaimeh*, Phd, Professor; *Sipko Juraj*, Prof. Ing., PhD., MBA; *Tsiklashvili Natela*, Doctor of Economics, Professor.

Economic herald. Series: finance, accounting, taxation : the Scientific Professional Journal / Editorial Board : O. A. Shevchuk (Editor-in-chief) and others. – Irpin : University of the State Fiscal Service of Ukraine, 2021. – Issue 7. – 220 p.

The publication contains scientific articles, devoted to actual problems of the economy.

The scientific journal was founded to publish the results of scientific research on the theory and practice of finance, accounting, taxation and other areas of economic science.

For researchers, lecturers, graduate students, students and everyone interested in research in the field of economics.

The scientific journal is located on the open information platform OJS of the University of the State Fiscal Service of Ukraine

DOI (digital object identifier) – the scientific articles are assigned digital object identifier.

The journal is published in international scientometric databases, repositories and search engines: Index Copernicus, Crossref, Google Scholar, International Institute of Organized Research (I2OR), International Scientific Indexing (ISI), Advanced Science Index (ASI), CiteFactor, J-Gate, EuroPub, Bielefeld Academic Search Engine (BASE), Open Ukrainian Citation Index (OUCI), Vernadsky National Library of Ukraine.

The editorial board conducts systematic work on integration of the scientific publications in international electronic libraries, catalogs and scientometric databases in order to enter the world scientific information space, increase the rating of the journal and the citation indices of its authors. The editorial board working on the inclusion of the scientific journal in Scopus and Web of Science.

Address of the editorial board:
31, Universitetskaya str., Irpin, Kyiv region, Ukraine, 08205
e-mail: ekonvisnik@nusta.edu.ua

During the reference to the materials of the scientific journal «Economic Herald. Series: Finance, Accounting, Taxation» you need to use the transliterated title «Ekonomichnyi Visnyk. Seriia: Finansy, Oblik, Opodatkuvannia».

© University of the State Fiscal Service of Ukraine, 2021

ЗМІСТ

Вергелюк Ю. Ю. Гендерно-орієнтоване бюджетування
як складова у забезпеченні якості життя населення....11

Дяченко С. А. Розвиток міжбюджетних відносин у контексті
формування моделі фінансової децентралізації в Україні....20

Жеков І. І., Халецький А. В. Проблеми кадрового забезпечення медичної
сфери в умовах реформування системи охорони здоров'я в Україні....30

Калач Г. М., Онищук Н. В. Особливості логістичних процесів
підприємств електронної комерції....42

Краєвський В. М., Параниця Н. В., Петруха С. В. Методичні підходи
до аналізу макроекономічних показників зовнішньої торгівлі України....52

Кругляк В. В., Курілов Є. А. Основні положення моніторингу
контрольованих операцій як складової податкового контролю
за дотриманням правил трансфертного ціноутворення в Україні....61

Лазебник Л. Л., Соколова О. М. Інноваційні кластери як об'єкт
державної структурної політики України....74

Лісова Р. М. Індустрія 4.0 та цифрова готовність
українських промислових підприємств....86

Макурін А. А. Бухгалтерський облік зносу обладнання для майнингу....97

Михальченко І. Г. Економічні ефекти прямого іноземного
інвестування на ринки приймаючих країн....108

Піхоцька М. Р. Бюро економічної безпеки як новітній суб'єкт
державного фінансового контролю....117

Пузько С. Г. Інноваційні технології валідації ідеї
до виведення продукту на ринок....126

Сокур М. Б. Особливості та ключові ризики життєвого циклу
екоінновацій у стартап проєктах....140

Станков Г. Участь громадян у державному управлінні:
безперечні переваги та неминучі ризики....152

Сунцова О. О. Фінансові технології як складова цифрової економіки:
тенденції в реаліях пандемії COVID-19....161

Тимощ М. В. Оцінка структури доходів Державного бюджету України....176

Халецька А. А., Кравченко В. І. Окремі проблеми створення міцного іміджу
закладу охорони здоров'я в сучасній концепції публічного врядування....184

Швабій К. І., Новицька Н. В., Хлєбнікова І. І. Структура та
характерні риси нелегального ринку сигарет в Україні в контексті впливу
акцизного навантаження на тютюнові вироби....196

Шевченко Л. В. Нова публічна дипломатія в контексті публічного управління....209

СОДЕРЖАНИЕ

Вергелюк Ю. Ю. Гендерно-ориентированное бюджетирование как составляющая в обеспечении качества жизни населения....11

Дяченко С. А. Развитие межбюджетных отношений в контексте формирования модели финансовой децентрализации в Украине....20

Жеков И. И., Халецкий А. В. Проблемы кадрового обеспечения медицинской сферы в условиях реформирования системы здравоохранения в Украине....30

Калач А. Н., Онищук Н. В. Особенности логистических процессов компаний электронной коммерции....42

Краевский В. Н., Параница Н. В., Петруха С. В. Методические подходы к анализу макроэкономических показателей внешней торговли Украины....52

Кругляк В. В., Курилов Е. А. Основные положения мониторинга контролируемых операций как составляющей налогового контроля за соблюдением правил трансфертного ценообразования в Украине....61

Лазебник Л. Л., Соколова О. Н. Инновационные кластеры как объект государственной структурной политики Украины....74

Лисова Р. М. Индустрия 4.0 и цифровая готовность украинских промышленных предприятий....86

Макурин А. А. Бухгалтерский учет износа оборудования для майнинга....97

Михальченко И. Г. Экономические эффекты прямых иностранных инвестиций на рынках принимающих стран....108

Пихоцкая М. Р. Бюро экономической безопасности как новейший субъект государственного финансового контроля....117

Пузько С. Г. Инновационные технологии валидации идеи к выводу продукта на рынок....126

Сокур М. Б. Особенности и ключевые риски жизненного цикла экоинноваций в стартап проекты....140

Станков Г. Участие граждан в государственном управлении: бесспорные преимущества и неизбежные риски....152

Сунцова О. А. Финансовые технологии как составляющая цифровой экономики: тенденции в реалиях пандемии COVID-19....161

Тымощ М. В. Оценка структуры доходов Государственного бюджета Украины....176

Халецкая А. А., Кравченко В. И. Отдельные проблемы создания имиджа учреждения здравоохранения в современной концепции публичного управления....184

Швабий К. И., Новицкая Н. В., Хлебникова И. И. Структура и характерные особенности нелегального рынка сигарет в Украине в контексте влияния акцизной нагрузки на табачные изделия....196

Шевченко Л. В. Новая публичная дипломатии в контексте публичного управления....209

CONTENTS

Verhelyuk Yu. Yu. Gender-Oriented Budgeting as a Component in Ensuring the Quality of Population Life....11

Diachenko S. A. Interbudgetary Relations Development in the Context of Formation of Financial Decentralization Model in Ukraine....20

Zhekov I. I., Khaletskyy A. V. Problems of Staffing the Medical Sphere in the Context of Reforming the Healthcare System in Ukraine....30

Kalach H. M., Onyshchuk N. V. Features of Logistic Processes of E-Commerce Enterprises....42

Kraevsky V. M., Paranytsia N. V., Petrukha S. V. Methodical Approaches to the Analysis of Macroeconomic Indicators of Ukraine's Foreign Trade....52

Krugliak V. V., Kurilov Ye. A. Main Provisions of Controlled Operations Monitoring as an Integral Part of Tax Control for Compliance with Transfer Pricing Rules....61

Lazebnyk L. L., Sokolova O. M. Innovative Clusters as an Object of the State Structural Policy of Ukraine....74

Lisova R. M. Industry 4.0 and Digital Readiness of Ukrainian Industrial Enterprises....86

Makurin A. A. Accounting of Equipment Wear for Mining....97

Mykhalchenko I. G. Economic Effects of Foreign Direct Investment in Host-Country Markets....108

Pikhotska M. R. Bureau of Economic Security as the Newest Subject of State Financial Control....117

Puzko S. G. Innovative Technologies of Validation of the Idea of Bringing the Product to the Market....126

Sokur M. B. Features and Key Risks of Eco-Innovation Life Cycle in Startup Projects....140

Stankov G. Citizen Participation in Public Governance: Incontestable Advantages and Inevitable Risks....152

Suntsova O. O. Financial Technologies as a Component of the Digital Economy: Trends in the Realities of COVID-19 Pandemic....161

Tymots M. V. Structure Analysis of Ukraine's State Budget Revenue....176

Kravchenko V. I. Some Problems of Creating the Image of a Healthcare Institution in the Modern Concept of Public Governance....184

Shvabii K. I., Novytska N. V., Khliebnikova I. I. Structure and Characteristics of the Illegal Tobacco Market in Ukraine in the Context of the Influence of Excise Duty Burden on Tobacco Products....196

Shevchenko L. V. New Public Diplomacy in Context of Public Administration....209

УДК 339.54
JEL C15
DOI 10.33244/2617-5932.7.2021.52-60

В. М. Краєвський,
д.е.н., професор,
директор ННІ обліку, аналізу та аудиту,
Університет державної фіскальної
служби України,
м. Ірпінь, Україна
e-mail: kraevskyvm@ukr.net
ORCID ID 0000-0003-3513-3666;
Н. В. Параниця,
к.е.н., доцент,
доцент кафедри управлінського обліку,
бізнес-аналітики та статистики,
Університет державної фіскальної
служби України,
м. Ірпінь, Україна
e-mail: n_paranytsya@ukr.net
ORCID ID 0000-0003-3682-4979;
С. В. Петруха,
к.е.н., доцент кафедри управління
фінансово-економічною безпекою,
Університет «КРОК»,
м. Київ, Україна
e-mail: psv03051984@gmail.com
ORCID ID 0000-0002-8859-0724

МЕТОДИЧНІ ПІДХОДИ ДО АНАЛІЗУ МАКРОЕКОНОМІЧНИХ ПОКАЗНИКІВ ЗОВНІШНЬОЇ ТОРГІВЛІ УКРАЇНИ

У статті розкрито природу операцій з імпорту; дано визначення сутності нормативно-правового забезпечення обліку імпортних операцій на території України. У роботі проведено аналіз економічних чинників, що впливають на експорт та імпорт товарів, розглянуто основні методи прогнозування показників зовнішньої торгівлі, дано статистичну оцінку особливостей зовнішньоторговельної та економічної ситуацій в України в сучасних умовах. Проведено порівняльний аналіз понять «оподаткований імпорт» та «статистичний імпорт».

Здійснено комплексний економіко-статистичний аналіз сучасного стану статистичної методології України.

Ключові слова: *гармонізація, зовнішній товарообіг, оподаткований імпорт, реімпорт, статистичний імпорт, тимчасові митні декларації.*

© Краєвський В. М., Параниця Н. В., Петруха С. В., 2021

В. Н. Краевский, Н. В. Параниця, С. В. Петруха. Методические подходы к анализу макроэкономических показателей внешней торговли Украины

В статье раскрыта природа операций по импорту, дано определение сущности нормативно-правового обеспечения учета импортных операций на территории Украины. В работе проведен анализ экономических факторов, влияющих на экспорт и импорт товаров, рассмотрены основные методы прогнозирования показателей внешней торговли, надано статистическую оценку особенностей внешнеторговой и экономической ситуаций в Украине в современных условиях. Проведен сравнительный анализ понятий «налогооблагаемый импорт» и «статистический импорт».

Осуществлен комплексный экономико-статистический анализ современного состояния статистической методологии Украины.

***Ключевые слова:** внешний товарооборот, временные таможенные декларации, гармонизация, налогооблагаемый импорт, реимпорт, статистический импорт.*

Мета статті. Визначення понять оподаткованого та статистичного імпорту для можливості використання їх під час аналізу зовнішньоекономічної діяльності. Здійснити системне дослідження відповідності національної статистичної системи прийнятим міжнародним і європейським стандартам.

Постановка проблеми. Імпорт товарів відіграє значну роль в економіці, особливо в періоди її реформування і криз. Успішний розвиток зовнішньої торгівлі є важливим джерелом припливу капіталу в країну, забезпечує населення потрібними товарами, виробничу сферу – необхідними ресурсами. Статистичний аналіз показників імпорту товарів в Україну дозволяє визначити тенденції, структуру і динаміку зовнішньоторговельних товарних потоків у тісному взаємозв'язку з макроекономічними показниками та кон'юнктурою світових ринків. Проблема статистичної оцінки і прогнозування показників імпорту товарів є складною, комплексною і важливою, що вимагає обліку внутрішніх і зовнішніх факторів. Аналіз і висновки з проведеного дослідження мають значення для винесення уроків на майбутнє. Це особливо актуально нині, коли знову кризові явища виявляються значною мірою.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідженню зовнішньоекономічної діяльності приділяється значна увага з боку вітчизняних та зарубіжних науковців, таких як: Габріель Гамез, Пітер Хакль, Клаудія Юнкер, В. М. Краєвський [1], П. В. Пашко [3] та інших.

Множинність методів прогнозування зовнішньоекономічної діяльності свідчить про порівняно невеликий досвід у цій сфері і недостатньо вивіреній системі показників статистичного та оподаткованого імпорту. Це негативно позначається на достовірності прогнозів. Виникає потреба проведення системного дослідження відповідності національної статистичної системи прийнятим міжнародним і європейським стандартам, які включають фундаментальні принципи офіційної статистики щодо оподаткованого та статистичного імпорту.

Виклад основного матеріалу дослідження. Імпорт товарів України відіграє значну роль в українській економіці, особливо в періоди її реформування і криз. Успішний розвиток зовнішньої торгівлі є важливим джерелом припливу капіталу в країну, забезпечує населення потрібними товарами, виробничу сферу – необхідними ресурсами. Загальновизнаної в світі методології аналізу і прогнозування розвитку зовнішньої торгівлі

окремо взятої країни не існує, хоча в діяльність з їх прогнозування залучено багато великих компаній, національні і міжнародні економічні організації, зокрема СОТ, МВФ, МБРР, ОЕСР та ін.

В умовах інтеграції України в Європейский Союз все більшої актуальності набувають питання гармонізації національних нормативних документів з міжнародними, що дозволяє подолати перешкоди для співпраці України з європейськими та іншими країнами світу.

Гармонізація – це баланс інтересів; взаємна відповідність предметів, явищ; узгодження різнорідних і навіть конфліктних елементів; злагодженість частин цілого, що народжується від поєднання протилежних за якістю сутностей [1]. Гармонізація є відповіддю на процеси укрупнення, природною реакцією на спільне існування, взаємопроникнення, необхідність співпраці. В актуальному на сьогодні тренді глобалізації економічних відносин гармонізації відведена «дипломатична» місія. Адже кон'юнктура спирається на такі характеристики, як зіставність, узгодження, координація. У цих умовах на перше місце виходять змістовні параметри обліково-інформаційного забезпечення оподаткованого імпорту, яке зумовлює прийняття виважених рішень на основі збалансованих індикаторів. Вони, пройшовши терени гармонізаційних процедур, відіграють роль ефективного комунікатора, новігатора-дороговказа, потужного мотиватора, гарантуючи порозуміння, демонструючи вектор руху та надаючи імпульс розвитку [1, с. 222].

Відповідно до ст. 74 МКУ «Імпорт (випуск для вільного обігу) – це митний режим, відповідно до якого іноземні товари після сплати всіх митних платежів, установлених законами України на імпорт цих товарів, та виконання усіх необхідних митних формальностей випускаються для вільного обігу на митній території України» [2].

Поняття статистичного та оподаткованого імпорту не є тотожними, мають різні методологічні підходи до їх формування і направлені на вирішення різних завдань. Проведемо порівняльну характеристику статистичного та оподаткованого імпорту.

Метою формування статистичного імпорту є об'єктивний та достовірний облік даних про ввезення товарів через митний кордон України відповідно до міжнародних методологічних вимог та рекомендацій.

Дані статистичного імпорту формуються за митними деклараціями, які завершують митне оформлення товарів і містять найбільш повні й точні відомості про товари незалежно від того, сплачувались чи ні податки під час ввезення таких товарів відповідно до законодавства.

До таких митних декларацій, згідно з міжнародними методологічними вимогами, належать і додаткові митні декларації, оформлені після оформлення тимчасових декларацій, за якими товари були вже раніше випущені у вільний обіг та було сплачено податки. Відповідно до ст. 260 Митного кодексу України додаткова митна декларація може бути оформлена в термін до 45 днів від дати оформлення тимчасової митної декларації.

Отже, дані з додаткових декларацій можуть стосуватися імпортних операцій, які фактично здійснювались у попередні звітні періоди.

Тимчасові митні декларації не використовуються для формування статистичного імпорту, оскільки зазначені в них відомості про товар можуть бути скориговані в додаткових митних деклараціях.

Оподаткований імпорт має на меті формування даних про обсяги ввезення товарів, які є базою оподаткування митними податками та впливають на розрахунки показників, що визначають стан надходження податків до Державного бюджету України.

На відміну від оподаткованого імпорту до статистичного належать також товари, ввезені тимчасово терміном більше одного року, ввезені на переробку на митній території, в магазини безмитної торгівлі тощо.

Таблиця 1

Особливості формування даних статистичного та оподаткованого імпорту

Статистичний імпорт	Оподаткований імпорт
Під час формування даних статистичного імпорту використовується Алгоритм формування даних митної статистики зовнішньої торгівлі України, затверджений наказом ДФС від 30.11.2015 № 952 «Про затвердження Алгоритму формування даних митної статистики зовнішньої торгівлі України»	Під час формування даних оподаткованого імпорту використовується Методика розрахунку оподаткованого імпорту, затверджена наказом Держмитслужби «Про Методику розрахунку оподаткованого імпорту та регулярне оприлюднення його даних»
Охват даних за митними деклараціями	
Включено митні декларації (далі – МД), за якими завершено митне оформлення, а саме МД типів «АА», «ДР», «ДТ», «ДЕ» та «ЕА» за умови наявності відмітки про завершення оформлення товарів Враховуються ввезення товарів у митних режимах: 10, 11, 12, 31, 32, 40, 41, 42, 51, 52, 61, 62, 72, 75. До статистичного імпорту включаються усі товари, ввезення яких збільшує матеріальні ресурси країни незалежно від сплати податків	МД, під час оформлення яких сплачуються податки у разі ввезеня товарів, а саме: «АА», «ТН», «ТФ», «ТК», «ДР», «ДЕ» та «ЕА» за умови наявності відмітки про завершення оформлення товарів. Враховуються ввезення товарів у митних режимах: 40, 41. Під час митного оформлення нараховано та сплачено повним обсягом від нарахованого податки в готівковій або безготівковій формі. Включаються обсяги ввезення товарів, під час митного оформлення яких було сплачено хоча б один з податків: або мито, або акцизний збір, або податок на додану вартість
Охват даних за часом	
Формування даних здійснюється за МД, які завершують митне оформлення товарів. Зокрема, за додатковими МД, що можуть бути оформлені впродовж 45 днів від дати оформлення тимчасової МД (ст. 260 Митного кодексу України). Додаткові МД містять найбільш повні та точні дані щодо ввезених товарів, однак оформлені в інший термін, ніж сплачені платежі	Формування даних здійснюється за датою оформлення МД типів, зазначених вище. Найбільш наближена дата в проміжку часу між фактичним перетином митного кордону і митним оформленням товару, що ввозиться, є також датою сплати податків
	Незначна розбіжність про перераховані податки Держмитслужби та Державної казначейської служби України (не більше 1 %) обумовлена технологічним процесом проходження коштів

Джерело: побудовано авторами на основі даних [3, 5].

Дані оподаткованого імпорту формуються за митними деклараціями, під час оформлення яких було сплачено у готівковій чи безготівковій формі або мито, або акцизний податок, або податок на додану вартість.

На відміну від статистичного імпорту до оподаткованого імпорту включаються тільки товари, що ввозяться в Україну в митних режимах імпорту (випуск для вільного обігу) та реімпорту.

Згідно зі ст. 77 МКУ «Реімпорт – це митний режим, відповідно до якого товари, що були вивезені або оформлені для вивезення за межі митної території України, випускаються у вільний обіг на митній території України зі звільненням від сплати митних платежів, установлених законами України на імпорт цих товарів, та без застосування заходів нетарифного регулювання зовнішньоекономічної діяльності» [2].

Крім відомостей митних декларацій, оформлених у звичайному порядку, до розрахунків оподаткованого імпорту належать дані тимчасових митних декларацій, на підставі яких згодом оформляються додаткові митні декларації.

Дані додаткових митних декларацій до оподаткованого імпорту не включаються.

Відповідно до ч. 1 ст. 261 Митного кодексу України (далі – МКУ) у разі подання, відповідно до стст. 259 і 260 МКУ, попередньої, тимчасової або періодичної митної декларації декларант або уповноважена ним особа повинні протягом строків, визначених відповідно до МКУ, подати до контролюючого органу додаткову декларацію, яка містить точні відомості про товари, задекларовані за попередньою, тимчасовою або періодичною митною декларацією, що подавалися б у разі декларування цих товарів за митною декларацією, заповненою у звичайному порядку [2].

Розрахунок оподаткованого імпорту та сплачених митних платежів здійснюється за порівнювальні періоди.

Значення розбіжностей можуть виражатися також відносними величинами: розбіжність з експорту країни належить до експорту країни; розбіжність з імпорту стосується у процентах до імпорту країни. Незважаючи на те, що більшість країн формують дані на основі загальноприйнятих у міжнародній практиці методологічних положень, відхилення від цих положень або різний особистий підхід до окремих методологічних принципів є основними причинами розбіжностей у цих країн експортерів та імпортерів.

Темп зростання показника – зміни показника у поточному періоді порівняно з аналогічним періодом попереднього періоду, які відображають, на скільки за вартістю, кількістю, сплаченими митними платежами зріс або зменшився показник (абсолютний приріст) або на скільки відсотків відбулись зміни (відносний приріст), та розраховуються за формулами:

$$\text{абсолютний приріст:} \quad A_{П} = П_{пот.} \quad П_{попер.} \tag{1}$$

$$\text{відносний приріст:} \quad T_{П} = \left(\frac{П_{пот.}}{П_{попер.}} - 1 \right) \times 100, \%, \tag{2}$$

де $П_{пот.}$, $П_{попер.}$ – показники поточного й попереднього періодів, відповідно.

Податкове навантаження – розрахунковий показник, який зафіксований у певний період та показує, яку суму митних платежів стягнено з 1 000 дол. США оподаткованого імпорту. Розрахунок податкового навантаження здійснюється за формулою:

$$P = \frac{П_{сум.}}{I} \times 1000, \quad (3)$$

де P – податкове навантаження; I та $П_{сум}$ – обсяги оподаткованого імпорту та загальна сума сплачених митних платежів у відповідному періоді.

За даними Державної митної служби України та Державної служби статистики України, проведемо порівняння статистичного імпорту з оподаткованим імпортом (табл. 2).

Таблиця 2

Імпорт України за галузевою структурою за січень-травень 2020 року (тис. дол. США)

Показник	Оподаткований імпорт	Статистичний імпорт	Темпи зростання	
			абс.	відн.
1–24 Продовольчі товари та продукція сільського господарства	6 390 268	6 427 811	37 543	1 %
25–26 Мінеральні продукти	353 533	649 638	296 105	84 %
27 Паливно-енергетичні товари	7 897 443	7 960 821	63 378	1 %
28–40 Продукція хімічної промисловості, каучук	10 032 360	10 818 363	786 003	8 %
41–43 Шкірсировина, хутро та вироби з них	110 589	243 028	132 439	120 %
44–49 Деревина та целюлозно-паперові вироби	1 139 065	1 414 905	275 840	24 %
50–67 Текстиль, текстильні вироби, взуття	2 192 265	2 726 266	534 001	24 %
68–70 Вироби із каміння, скла, кераміка	734 620	742 325	7 705	1 %
72–83 Метали та вироби з них	2 935 372	3 179 036	243 664	8 %
84–90 Машини, устаткування та транспорт	16 463 596	18 572 966	2 109 370	13 %
Всього	**48 289 886**	**52 735 159**	**4 445 273**	**9 %**

Джерело: побудовано авторами на основі даних [3–5].

З наведених даних імпорту України за галузевою структурою за січень-травень 2020 року, статистичний імпорт на 4 445 273 тис. дол. США більший в абсолютному вираженні та на 9 % – у відносному значенні. Аналіз імпорту товарів Украни має велике значення, оскільки дає значний обсяг доходів у державний бюджет.

Загалом малоефективний розвиток зовнішньоекономічної сфери свідчить про те, що потенціал митно-тарифного оподаткування в Україні не використано належним обсягом.

Необхідно здійснювати підвищення ефективності митно-тарифного регулювання в Україні з метою захисту національних інтересів у період інтенсифікації міжнародних інтеграційних процесів [6, с. 318].

Отже, як бачимо, проблема статистичної оцінки і прогнозування статистичного та оподаткованого імпорту є складною, комплексною та актуальною, особливо в періоди криз і трансформації економіки.

Висновки. Отже, наявність розбіжностей у статистичному та оподаткованому імпорті пов'язана насамперед з метою, для якої ці дані формуються. Статистичний імпорт призначений для аналізу про переміщення товарів через митний кордон України. Тобто направлений на повне охоплення усіх товарів, що збільшують матеріальну (товарну) частину ресурсів. Звідси й охоплення давальницьких операцій, гуманітарки, техдопомоги. Й облік тільки тих декларацій, за якими митне оформлення завершено й товари не можуть змінити митний режим і покинути митну територію України. Розрахунок оподаткованого імпорту необхідний для вирішення більш вузького завдання – аналізу надходження митих платежів.

Ефективність проведення порівняльного аналізу та виявлення причин розбіжностей можлива лише, якщо в обох партнерів є докладні, принципово порівнянні стастатистичні дані.

Наявність процесів узгодження різнорідних і навіть конфліктних інтересів методик розрахунку статистичного та оподаткованого імпорту визначають абсолютні та відносні значення розбіжностей щодо зовнішньоекономічної діяльності України.

Подальший науковий пошук доцільно зосередити на аналізі параметрів зовнішньоекономічної безпеки України з урахуванням впливу на національне господарство сукупності зовнішніх і внутрішніх факторів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Краєвський В. М. Гармонізація індикаторів обліково-інформаційної системи управління сільськогосподарським підприємством. *Науковий вісник Національного університету біоресурсів і природокористування України*. Серія: Економіка, аграрний менеджмент, бізнес. 2016. Вип. 249. С. 220–230. URL: http://ir.nusta.edu.ua/jspui/handle/doc/2918

2. Митний кодекс України станом на 2 квіт. 2020 р. *Відомості Верховної Ради України*. 2012. № 44–45, № 46–47, № 48. Ст. 552. URL: http: //zakon2.rada. gov.ua/laws/show/4495-17

3. Митна статистика України: навч. посіб. / П. В. Пашко, О. Ю. Ушаков, В. М. Краєвський [та ін.] ; Університет державної фіскальної служби України. Ірпінь : УДФСУ, 2020. 380 с. (Серія «Податкова та митна справа в Україні», т. 135). URL: http://ir.nusta.edu.ua/jspui/handle/123456789/4907

4. Офіційний сайт Державної служби статистики України. URL: http:// www.ukrstat.gov.ua

5. Офіційний сайт Державної митної служби України. URL: https://bi.customs.gov.ua/trade/#/

6. Аналітика та прогнозування соціально-економічних процесів і податкових надходжень: монографія / Т. М. Паянок, В. В. Лаговський, В. М. Краєвський [та ін.]. К.: ЦП «Компринт», 2019. 425 с. URL: http://ir.nusta.edu.ua/jspui/handle/doc/3314

REFERENCES

1. Kraievskyi, V. M. (2016). Harmonizatsiia indykatoriv oblikovo-informatsiinoi systemy upravlinnia silskohospodarskym pidpryiemstvom [Harmonization of indicators of the accounting and information system of agricultural enterprise management]. *Naukovyj visnyk Natsional'noho universytetu bioresursiv i pryrodokorystuvannia Ukrainy*. Seriia: Ekonomika, ahrarnyj menedzhment, biznes, (Vol. 249), 220–230. URL: https: http://ir.nusta.edu.ua/jspui/handle/doc/2918

2. Verkhovna Rada of Ukraine. (2012). Mytnyi kodeks Ukrainy [Customs Code of Ukraine]. URL: http: //zakon2.rada. gov.ua/laws/show/4495-17

3. Pashko, P. V., Ushakov, O. Yu., Kraievskyi, V. M. (2020), Mytna statystyka Ukrainy [Customs statistics of Ukraine], Irpin: Universytet derzhavnoi fiskalnoi sluzhby Ukrainy. URL: http://ir.nusta.edu.ua/jspui/handle/123456789/4907

4. Sait Derzhavnoi fiskalnoi sluzhby Ukrainy [The official website of the State Fiscal Service of Ukraine]. URL: http:// www.ukrstat.gov.ua

5. Sajt Derzhavnoi mytnoi sluzhby Ukrainy [The official website of the State Customs Service of Ukraine]. URL: http://bi.customs.gov.ua/trade/#/

6. Paianok, T. M., Lahovskyj, V. V., Kraievskyi, V. M. (2019). Analityka ta prohnozuvannia sotsialno-ekonomichnykh protsesiv i podatkovykh nadkhodzhen [Analytics and forecasting of socio-economic processes and tax revenues]. Kyiv: TsP «Komprynt». URL: http://ir.nusta.edu.ua/jspui/handle/doc/3314

Volodymyr M. Kraevsky, Doctor of Economic Sciences, Professor, University of the State Fiscal Service of Ukraine

Nadiia V. Paranytsia, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor, University of the State Fiscal Service of Ukraine

Sergii V. Petrukha, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor, «KROK» University (Ukraine)

Methodical Approaches to the Analysis of Macroeconomic Indicators of Ukraine's Foreign Trade

The article reveals the nature of import operations. The definition of essence of normative and legal maintenance of the account of import operations in the territory of Ukraine is given. The analysis of economic factors influencing the export and import of goods, as well as the main methods of forecasting foreign trade indicators are considered; the statistical estimation of features of foreign trade and economic situation in Ukraine in modern conditions is given. The analysis of the concepts of taxed imports and statistical imports was conducted.

Foreign trade plays a significant role in the economy, especially during periods of reform and crisis. The successful development of foreign trade is an important source of capital inflows into the country, it provides population with the necessary goods, as well as manufacturing sector with the necessary resources. Statistical analysis of Ukraine's foreign trade allows to determine trends, structure and dynamics of foreign trade flows in close connection with macroeconomic indicators and world markets. The problem of statistical evaluation and forecasting of foreign trade indicators is complicated, complex and important, which requires taking into account internal and external factors. Analysis and conclusions of the complicated study are important

for lessons for the future. This is especially true now, when the crisis is manifested again to a large extent.

The multiplicity of methods for forecasting foreign economic activity indicates about a relatively small experience in this area and insufficiently verified system of indicators. This negatively affects the reliability of forecasts. There is a need for a systematic study of the compliance of the national statistical system with accepted international and European standards, which include the fundamental principles of official statistics.

The presence of discrepancies in the data of taxed and statistical imports significantly complicates their use in practice and their analysis. In foreign trade statistics, the analysis of differences uses both absolute and relative values of differences. Absolute values of data differences in exports are defined as data on exports of a country to counterparty countries minus data on imports of counterparty countries from this country. Similarly the absolute values of differences of the country's imports are determined.

The values of differences can also be expressed in relative terms: the difference in the country's exports refers to the country's exports; the difference in imports refers to the percentage of the country's imports. Despite the fact that most countries form data on the basis of generally accepted methodological provisions in international practice, deviations from these provisions or different personal approaches to certain methodological principles are the main reasons for differences in the data of exporting and importing countries.

The effectiveness of comparative analysis and identification of the causes of differences is possible only if both partners have detailed, fundamentally comparable statistics.

Key words: *foreign trade, harmonization, reimport, statistical import, taxed imports, temporary customs declarations.*

Стаття надійшла до редколегії 25 січня 2021 року